

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

**Ministerie van Buitenlandse
Zaken**

Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Ministerie van Defensie

Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Contactpersoon

Wouter Wessels

T +31 70 348 5973

F +31 70 348 5479

wouter.wessels@minbuza.nl

Datum 2 mei 2011

Betreft Beantwoording vragen van de leden Van Bommel en Van Dijk en
Timmermans en Eijsink over eventueel gebruik van munitie met verarmd
uranium en clustermunition

Onze Referentie

DVB/NW-272/2011

Uw Referentie

2011Z07346

Geachte Voorzitter,

Graag bieden wij u hierbij de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door de leden Van Bommel en Van Dijk (beiden SP) en Timmermans en Eijsink (beiden PvdA) over eventueel gebruik van munitie met verarmd uranium en clustermunition. Deze vragen werden ingezonden op 7 april 2011 met kenmerk 2011Z07346.

De Minister van Buitenlandse Zaken,



Dr. U. Rosenthal

De Minister van Defensie,



Drs. J.S.J. Hillen

Antwoorden van de heer Rosenthal, Minister van Buitenlandse Zaken, en de heer Hillen, Minister van Defensie, op vragen van de leden Van Bommel en Van Dijk (beiden SP) en Timmermans en Eijsink (beiden PvdA) over eventueel gebruik van munitie met verarmd uranium en clustermunition.

Vraag 1

Welke praktische consequenties verbindt u aan uw steun voor de resolutie 65/55 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN) die op 13 januari 2011 is aangenomen, te meer daar de regering van mening is dat het bij verarmd uranium gaat om "sterk vervuילend spul"? 1)

Vraag 2

Welke stappen onderneemt u om verontreiniging van het milieu te voorkomen, zoals voorgesteld door het Milieuprogramma van de VN UNEP in resolutie A/65/55 paragraaf 3? Welke stappen bent u bereid te nemen over te gaan op het instellen van een moratorium op het gebruik van verarmd uranium?

Vraag 5

Waarom bent u niet bereid meer in te zetten op een moratorium op het gebruik van wapens met verarmd uranium als u zich tegelijkertijd verplicht voelt beschermingsmaatregelen te treffen voor personeel van de krijgsmacht tegen besmetting? 3)

Antwoord

De regering is voorstander van verder onderzoek naar de gezondheidseffecten van verarmd uranium houdende munitie. Het ministerie van Defensie volgt de onderzoeken naar gezondheidseffecten van bestanddelen van munitie en van de daarin toegepaste metalen en metaallegeringen. Als daar aanleiding voor is, wordt aanvullend onderzoek gedaan. Waar sprake is van risico's of mogelijke risico's zijn voorzorgsmaatregelen van toepassing. Voor situaties waar sprake is van mogelijke blootstelling van personeel aan resten van munitie met verarmd uranium is door het ministerie van Defensie een richtlijn met voorzorgsmaatregelen opgesteld.

Paragraaf 3 van VN resolutie A/65/55 verzoekt de Secretaris-Generaal van de VN om relevante internationale organisaties te verzoeken om hun studies naar de mogelijke effecten van munitie met verarmd uranium op de volksgezondheid voort te zetten. De regering neemt met belangstelling kennis van dergelijk onderzoek en waardeert de inspanningen die op dit gebied door internationale organisaties en onderzoeksinstituten worden verricht.

De huidige kennis van de gezondheidseffecten op lange termijn van metalen en metaallegeringen biedt onvoldoende aanleiding voor een internationaal moratorium. Omdat bepaalde metalen of metaallegeringen noodzakelijk zijn voor de effectiviteit van de munitie is een dergelijk moratorium bovendien niet wenselijk. Bovendien acht de regering een moratorium met brede reikwijdte in internationaal verband niet realistisch, gezien de standpunten van diverse landen in het verleden. Wij verwijzen hierbij ook naar onze brief aan de Tweede Kamer van 11 maart 2010 (Kamerstuk 31 123-X / 31 123-Y nr 82).

Vraag 3

Bent u bereid om op grond van VN resolutie A/65/55 paragraaf 6, de Verenigde Staten, Israël, Rusland en Groot-Brittannië te vragen de coördinaten vrij te geven van de locaties waar ooit met munitie met verarmd uranium is geschoten? Indien nee, waarom niet?

Antwoord

Paragraaf 6 van VN-resolutie A/65/55 nodigt lidstaten van de VN die munitie met verarmd uranium hebben gebruikt uit om - op verzoek van landen waar dit type munitie gebruikt is - informatie te verschaffen over de inzet van die munitie. Aangezien de resolutie deze uitnodiging al doet, ziet de regering geen aanleiding deze uitnodiging te herhalen.

Vraag 4

Bent u bereid vast te stellen wat voor munitie met verarmd uranium in Libië is gebruikt? Bent u bereid er bij de VS op aan te dringen geen wapens met verarmd uranium te gebruiken bij handhaving van resolutie 1973 in Libië? 2) Indien nee, hoe verhoudt zich dat tot ondersteunen van A65/55? Indien wapens met verarmd uranium zijn gebruikt in Libië, bent u bereid aan te dringen op het doen nemen van beschermende maatregelen voor burgerbevolking? Indien nee, waarom niet?

Antwoord

Navraag bij de Amerikaanse autoriteiten heeft de inzet van munitie met verarmd uranium bij operaties door de VS niet kunnen bevestigen. Nederland gebruikt geen munitie waarin verarmd uranium is verwerkt. Nederlandse F-16's nemen deel aan de NAVO operaties op grond van resoluties 1970 en 1973 van de VN-Veiligheidsraad. De Nederlandse F-16's worden alleen ingezet voor handhaving van het wapenembargo en de *no fly zone*.

Vraag 6

Bent u bereid om als ondertekenaar van Conventie over Clustermunitie er op toe te zien dat geen clustermunitie wordt gebruikt in Libië door staten die de conventie niet hebben ondertekend? Zo ja, op welke wijze? Indien nee, waarom niet? Bent u bereid te informeren bij de landen die de no-fly-zone boven Libië uitvoeren of zij gebruik maken van clustermunitie? Indien nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze en kunt de Kamer over uw bevindingen informeren? 4)

Antwoord

Nederland heeft op 23 februari 2011 het Verdrag inzake Clustermunitie geratificeerd. De regering acht naleving van dit Verdrag van groot belang en maakt zich zorgen over het humanitaire leed dat het gebruik van clustermunitie met zich mee kan brengen. Om deze reden zal de regering, conform artikel 21 van het Verdrag, bij landen die het Verdrag niet ondertekend hebben er op aandringen dit alsnog te doen, en niet langer clustermunitie in te zetten.

1) Resolutie A/65/55, d.d. 13 januari 2011, "Effects of the use of armaments and ammunitions containing depleted uranium" <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N10/515/84/PDF/N1051584.pdf?OpenElement>. Zie ook Kamerstuk 32 500 X nr. 46 Verslag wetgevingsoverleg, d.d. 29 november 2010: "Minister Hillen: De bestrijding van munitie van verarmd uranium heeft mijn warme sympathie, want het is sterk vervuilend spul. Navraag heeft me echter geleerd dat de vasthoudendheid van een aantal landen op dit punt zeer groot is. Ik wil met genoeg mijn inspanningen vermeerderen, maar de kans op succes acht ik op voorhand niet heel groot."

2) Zie opmerkingen ter zake van Van Bommel (SP), AO No fly zone Libië, 31 maart 2011: "Er zijn boven Libië verschillende typen vliegtuigen ingezet die uitgerust zijn met boordwapens waarmee munitie met verarmd uranium wordt afgeschoten. Het betreft de Amerikaanse AV-8B Harrier en de A-10 Thunderbolt. Wat is het oordeel van het kabinet over deze inzet? In het Verenigd Koninkrijk is daar inmiddels bezwaar tegen gemaakt. De Britse regering heeft ook afstand genomen van de oorspronkelijke eigen positie dat die wapens in het Britse arsenaal zitten en ingezet moeten worden om pantser te kunnen doorboren. Wat is het oordeel van het kabinet over deze inzet? Is het kabinet bereid om na te gaan waar en onder welke omstandigheden deze munitie gebruikt is en is het bereid het gebruik van deze munitie, dat mogelijk vergaande gevolgen heeft voor de gezondheid van de Libische bevolking op termijn, tegen te gaan en daar bij de Amerikanen op aan te dringen?" Zie voor Kamervragen in Groot-Brittannië <http://www.bandepleteduranium.org/en/a/399.html>.

3) Zie 31700 X, nr 121. Antwoord op Kamervragen d.d. 9 juni 2009. Antwoord op vraag 9: "Wat betreft verarmd uranium worden in defensieregelgeving – SG aanwijzing A 864, CDS aanwijzing A-133 en de DMG aanwijzing 023 – richtlijnen gegeven over de handelswijze die moet worden gevolgd als personeel mogelijk is blootgesteld of ter voorkomen van blootstelling aan verarmd uranium. Verder wordt personeel in de voorbereiding op missies geïnformeerd en gewezen op de gevaren van blootstelling aan verarmd uranium." Zie voor CDS A-133 ook: "Verarmd Uranium sluipmoordenaar?" Wim van den Burg, 4 april 2008. zie http://www.afmp.nl/online/index.php?option=com_content&task=view&id=265&Itemid=2

4) "STATES PARTIES SHOULD WARN AGAINST USE OF CLUSTER MUNITIONS IN LIBYA"; <http://www.stopclustermunitions.org/news/?id=3067>. Zie voor verklaring Britse premier Cameron in Lagerhuis, 21 maart 2011, <http://www.theyworkforyou.com/debates/?id=2011-03-21a.700.0#g705.2>, met name "Members who signed the amendment about the need to avoid the use of depleted uranium and cluster munitions. We do not use those munitions. I welcome their support for those struggling for democracy and freedom in the region, and back their call to restart the middle east peace process."